

HEFTIG 2023

We spreken Maarten de ochtend na een Russische raketaanval op Kiev, waar hij elke dag voedselpakketten maakt.

MAARTEN VOORHOEVE «Om drie uur 's nachts is het hier beginnen te knallen. Nu, er knalt hier de hele tijd wel iets – Russische drones, vooral – maar dat zijn speldenprikken. Toen ik vannacht opstond, zag ik flitsen in de lucht en opeens klonk er een keiharde knal. Dat moet die ballistische raket zijn geweest die de Russen hebben afgevuurd. Ik kon de straat niet op, want de avondklok geldt tot vijf uur, maar deze ochtend moest ik een omweg maken op weg naar de keuken waar ik werk: de brokstukken hadden een krater geslagen en er was een waterleiding geraakt. Uiteindelijk bleek dat maar een vijftigtal mensen verwond was geraakt. Al bij al viel het dus wel mee.»

HUMO Was je bang?
VOORHOEVE «Nee! De kans dat er hier in Kiev een bom op je hoofd valt, is nog altijd veel kleiner dan dat je met je fietswiel in de tramrails belandt en je nek breekt. De dametjes met wie ik in de keuken samenwerk, hadden het er natuurlijk wel over. Eén van hen woont in de buurt waar de bom insloeg, en ze vertelde dat de ramen in haar huis waren gesneuveld. Maar daarna grapte ze: 'Sorry

KOK IN KIEV MAARTEN VOORHOEVE

‘Nu het drama in Gaza op de voorgrond staat, dreigt de ellende aan het front hier in Oekraïne onterecht een beetje in de vergetelheid te raken,’ zegt Maarten Voorhoeve (67). Hij baatte jarenlang het gerenommeerde Amsterdamse café De Pels uit, ging met pensioen en besloot toen in Oekraïne eten te gaan koken voor de soldaten aan het front. Het voelt goed dat hij iets dóét, zegt hij, ook al loopt hij daar in Kiev niet mee te koop: ‘Oekraïners zijn een heel trots volk. Je moet hier niet overdreven de hulpverlener komen uithangen, want dan beledig je hen.’

STEFANIE DE JONGE

dat we zulke lawaaierige burens hebben.’

»Het leven gaat hier gewoon door. Dat is zó wonderlijk. Niemand gaat hier thuis in een hoekje zitten omdat er een bom is gevallen. Kiev is een grote stad met drieënhalf miljoen inwoners, en die stad functioneert gewoon. Alleen valt de elektriciteit af en toe uit, dan hoor je overal de generatoren aanslaan – met hun drones viseren de Russen vooral de elektriciteitsvoorziening. En in het hotel waar ik zit, doet de verwarming het niet, terwijl het buiten min vijf is. Er zijn dus wel wat ongemakken, maar het is hier geen Gaza.»

HUMO Maakt de organisatie waarvoor je werkt deel uit van het leger?

VOORHOEVE «Neenee. Er zijn hier heel veel initiatieven van onderaf, mensen die zich lokaal organiseren, zoals De Mieren. Je vóélt dat iedereen betrokken is: ik heb de indruk dat iedereen hier wel een familielid in het leger heeft. Heel veel mensen uit de buurt komen kistjes brengen, met groenten en fruit uit hun moestuin. Kijk, er stapt net een mannetje binnen met een paar doosjes champignons.»

»We produceren voedselpakketten voor de soldaten aan het front. Eerst drogen we alles – appels, kool, vlees, kip – en dan vermalen we het. Het verpulverde eten stoppen we in kleine zakjes, en daarmee kunnen de jongens in de loopgraven een maaltijd maken door warm water toe te voegen. Als ze niets hebben om hun water op te warmen, kan het zelfs met koud water. We proberen van de ingrediënten een mengsel te maken dat voedszaam is, en toch ook een beetje smaakvol. Op dit

moment zijn we appels aan het snijden om in de droogmachines te leggen. Er staan al wat dozen klaar met afgevoerde zakjes, die worden dadelijk door het leger opgehaald.»

HUMO Jullie werken dus wel samen met het leger.

VOORHOEVE «Ja, er is hier ook altijd wel een soldaat ter plaatse die alles superviseert. Hij wilde niet samen met me op de foto omdat zijn ouders in bezet gebied zitten. Hij is bang dat hij via de sociale kanalen zal worden herkend, en dat ze zijn ouders dan misschien te grazen zullen nemen.»

ZAKJE TROOST

HUMO Je bent 67, maar je wilt de toch graag in de buurt van het front zijn.

VOORHOEVE «Hét gebeurt natuurlijk aan het front. Daar is hulp het hardste nodig, dus dáár moet je zijn als echt iets wilt betekenen. Het maakt me ook niet uit. Ik vind het heel bevredigend dat ik hier voedszaam eten maak voor de frontsoldaten. Het is fijn om te weten dat elk zakje straks aankomt bij zo'n jongen en dat hij dan een warme hap heeft, een zakje troost. Ik zit die zakjes hier natuurlijk ook te vullen voor m'n eigen ego, dat snap ik heus wel (*lacht*).»

‘De Oekraïners kruipen niet in een hoekje, het leven gaat gewoon door’

»Dat valt me wel op: iedereen is hier héél voorzichtig. Ik heb al aangeboden om de voedselpakketten zelf naar het front te rijden, maar daar was geen sprake van. Zonder een intensieve screening kom je dat gebied niet in. Ik had eigenlijk liever bij één van de lokale organisaties in Cherson gewerkt, zodat ik dichterbij het front voor de soldaten kon koken – maar dat mocht ook niet zonder zo'n screening. Op 6 januari vertrek ik wel naar Dnipro, de stad vlak bij de kerncentrale van Zaporizja, die onder vuur ligt. Ik ga me aanmelden op een adres dat ik hier heb gekregen, maar ik weet niet wat er me te wachten staat.»

HUMO Je had het net over de 'dametjes' met wie je samenwerkt.

VOORHOEVE «Ja, het is hier een komen en gaan van heel zoete Oekraïense vrouwtjes die vrijwilligerswerk komen doen. Ik ben de enige man, ze dragen me op handen: ik krijg voortdurend kopjes thee en lekkers toegeschoven. Aardappelen schillen en appels snijden laat ik aan hen over, want daar krijg ik pijn van aan mijn rug (*lacht*).»

HUMO Hoe ben je daar nu eigenlijk terechtgekomen?

VOORHOEVE «Ik ben eerst een paar keer met een grote vrachtwagen vol ingezamelde goederen heen en weer naar Oekraïne gereden, in opdracht van de Belgische

vzw Steun Oekraïne, die is opgericht door **Andy de Schipper**. Ik had hun adres gekregen van mijn neef **Joris Voorhoeve**, die in Nederland nog minister van Defensie is geweest. Hij heeft zelf al Oekraïense vluchtelingen opgevangen, omdat hij ook iets wilde dóén.

»Andy doet heel veel voor Oekraïne. Ik bewonder hem erg, al draait hij in al zijn enthousiasme – dat soms wel lijkt aangevuurd te worden door ADHD – een beetje door. Hij heeft hier al rondgelopen als een voetbalsupporter, met een

Oekraïense vlag om z'n schouders. Dan zie je de Oekraïners denken: daar heb je weer zo'n hulpverlener die zichzelf zo nodig kenbaar moet maken. Ze zijn een erg trots volk, weet je. Je moet hier niet overdreven de hulpverlener

komen uithangen, want dan beledig je de mensen. Maar goed, Andy doet veel betekenisvolle dingen – en dat wilde ik ook.»

HUMO Terwijl je nog maar net met pensioen bent.

VOORHOEVE «Ja, maar ik kon niet thuiszitten en ontspannen denken: en nu maar hopen dat het goed afloopt met die oorlog. Het klinkt pathetisch, maar mijn lichaam schreeuwde dat ik íéts moest doen. Eerst heb ik me dus op dat transport gestort. Zo heb ik die lokale organisatie leren kennen, waar we de goederen altijd afleverden.

»Wat ik nooit zal vergeten, is die keer toen we medisch materiaal moesten leveren in wat de kelder

van zo'n Sovjet-achtig flatgebouw bleek te zijn. In die schemerige ruimte zat een dame: beeldschone, streng gechaperonneerd door twee lichtgewonde soldaten. We hadden gehoord dat ze nauw samenwerkte met **Valeri Zaloezjny**, de 'ijzeren generaal' met wie president **Zelenski** nu in de clinch ligt. Ze gedroeg zich in ieder geval even ijzerachtig als hij, want na een korte inspectie maakte ze een wegwerpgebaar: 'Die niet-gecertificeerde rommel is niet goed genoeg voor het leger!' Ze weigerde zelfs onze dozen tramadol (sterke pijnstiller, red.), terwijl we zó trots waren dat we die over de grens hadden gekregen! We moesten alles weer meenemen. In mijn hoofd is het een James Bond-achtige scène geworden die ik nog steeds moeilijk kan geloven (*lacht*).

»We zijn toen doorgerezen naar een organisatie in Charkov, die heel blij was met het medische materiaal. In Charkov bekommen ze zich om de mensen in de dorpen die vlak achter de vuurlinie liggen. Niet iedereen is daar weggetrokken, er zitten nog allemaal oude mensen die zeggen: 'Ik ga niet weg, want ik weet niet waarheen.' Ze hebben geen telefoon, geen water, niks, maar ze weigeren te vertrekken. De hulppakketten die we naar Charkov voerden, waren voor die mensen bestemd. Maar na een paar keer heen en weer rijden wilde ik iets concreets doen, en dat is waarom ik hier nu in de keuken sta. Ik ben benieuwd of ik straks in Dnipro iets nuttigs kan doen. Zo niet, dan kom ik gewoon terug om weer zakjes te vullen.»